

РЕШЕНИЕ

№ 2742

гр. София, 21.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 08.04.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Светлана Димитрова

ЧЛЕНОВЕ: Радина Карамфилова

Ванина Колева

при участието на секретаря Макрина Христова и при участието на прокурора Михаела Николаева, като разгледа дело номер **2080** по описа за **2022** година докладвано от съдия Ванина Колева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. От Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 285, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИЗНС).

Образувано е по касационна жалба, подадена от Н. П. Р., ЕГН [ЕГН], срещу Решение № 7767 от 21.12.2021 г., постановено по адм. д. № 666 по описа на Административен съд София-град за 2021 г.

Касаторът твърди неправилност на съдебното решение като постановено в противоречие с материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост – касационни отменителни основания по чл. 209, т. 3 АПК. Конкретно сочи, че първоинстанционният съд не е събрал всички относими доказателства, че не е изследвал доказателствата, които са му представени, а други е тълкувал неправилно. Твърди, че майка му не е отказала да предаде носената храна за проверка. Моли съда да отмени обжалваното решение и вместо него, да постанови друго по същество на спора, с което да уважи претенцията му като доказана по основание и размер. Моли решението да бъде отменено и в частта, в която същият е осъден да заплати на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" сумата от 100 лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът по касационната жалба – Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГД "ИН"), чрез процесуалния си представители, оспорва жалбата като неоснователна

и моли решението на първоинстанционния съд като правилно и законосъобразно да бъде оставено в сила. Претендира се присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение съгласно чл. 78, ал. 8 ГПК.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София-град в настоящия касационен състав, намира че касационната жалба е предявена от надлежна страна по чл. 210 АПК, за която обжалваното решение е неблагоприятно и в срока по чл. 211 АПК, поради което е допустима.

По основателността ѝ съдът приема следното:

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с иск с правно основание чл. 284 и сл. от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) във връзка с чл. 203 и сл. от АПК, с който иск ищецът претендирал от ГД "ИН" изплащане на обезщетение в размер на 1220 лв., поради недопускане на храни (печено филе „М.“ на М., във фабрична опаковка) извършено на 26. 12. 2020 г. и неспазване на графика за раздаване на билети за свиждане, както и неосигуряване на алтернативи на чакалнята за посетители по отношение на неговата майка.

В исковата молба се твърди, че на 26. 12. 2020 г. майката на ищеца – Е. Р. пристигнала в 12.45 в ЗОЗТ „К.“, за да получи билети за свиждане, които са раздават от 13.00 ч. до 13.30 часа и са за 14.00 ч., но ѝ казали, че билетите са свършили, поради което трябвало да чака до 15.00 часа, за да получи билети за свиждане от 16.00 часа. В 14.30 часа Е. Р. получила билет за свиждане за 16. 00 часа, но се наложило да чака отвън на студа и на открито, защото чакалнята била в ремонт. При проверка на донесените от Е. Р. хранителни продукти за Н. Р. не било допуснато вакумирано филе „М.“ на „М.“. Вследствие на недопуснатия хранителен продукт Р. почувствал яд, гняв, силно недоволство, тревога, безсилие, унижение, незащитеност, малоценност и други негативни емоции от неспазване от служителите на ответника на утвърдените правила. Бил и силно притеснен от продължителното стоене на студа на неговата майка, която е възрастна и скоро била прекарала инсулт, както и че не бил спазен графикът за раздаване на билети.

От фактическа страна първоинстанционният съд е приел, че ищецът Н. П. Р. към момента посочен в исковата молба за твърдяното нарушение, изтърпява наказание лишаване от свобода, в Затворническо общежитие от закрит тип „К.“.

В хода на съдебното производство пред административния съд е изслушана свидетел Е. Р. - майката на ищеца и А. А. – служител в ГДИН, извършен е и оглед на подобно по вид вакумирано филе „М.“ на „М.“.

При така установеното от фактическа страна, първоинстанционният съд е приел от правна страна, че филе „М.“ на „М., като вакумиран обработен месен продукт, стига да е във фабрична опаковка, е разрешен продукт, съобразно Заповед № ЛС-04-642/ 28. 11. 2018 г. на министъра на правосъдието. В същото време, правото на лишените от свобода да получат хранителни пратки не е безусловно и търпи ограничения именно с оглед наложеното им наказание. Приел е, че в случая не е налице противоправно поведение от страна на служителите на ответника, във връзка с недопускането на това филе. Позовал се е на представените докладни записки на инспектори А. А. и Д. И. които на 26. 12. 2020 г. са били назначени на Пост 1 и са проверявали багажа на близките на лишените от свобода, вакумираното пушено месо не е било допуснато, защото имало посипка с неустановен произход. След като обяснили на Е. Р., че

филето трябва да се разреже за проверка, Р. отказала да го предаде и си го прибрала. Съдът не е кредитирал показанията на свидетеля Е. Р., която категорично отрича да е отказала разрязването на филето и да си го е прибрала, поради роднинската си връзка с ищеца.

Като е обсъдил събраните доказателства, съдът е намерил, че в конкретния случай не се доказва противоправното действие на ответника, а храна не е допуснатата, поради отказа на майката на ищеца, тази храна да бъде проверена.

Приел е за недоказано и че ищецът е бил притеснен за здравето на майка си, поради неспазения график за раздаване на билети и дългото ѝ стоене на студа, докато дойде времето за свиждане. За да стигне до този извод се е позовал на събраните доказателства, че забавянето е било заради мерките против разпространението на ковид, поради които се допускали по по-малко души, което довело да забавяне. Според решението, недоказано е останало твърдението на Р., че не е било осигурено място за изчакване на свиждането, както и че то е било отоплено.

Настоящият съдебен състав на касационната инстанция преценява обжалваното решение като правилно.

Неоснователни са оплакванията на касатора за неправилност на решението, поради нарушение на материалния закон и съществено нарушение на съдопроизводствените правила. Първоинстанционният съд е събрал по делото допустими и относими доказателства, които е обсъдил, анализирал, включително и в тяхната съвкупност, въз основа на което е установил обективната фактическа обстановка по делото. Въз основа на тези обективни факти, съдът е формирал обосновани правни изводи и е приложил правилно материалния закон. Решението е мотивирано с подробни и верни мотиви.

В съответствие с нормата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Тъй като имуществената отговорност по ЗИНЗС е обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността.

Фактическият състав на предявените иски с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС в процесния случай (с оглед фактическите твърдения на ищеца) включва в кумулативна даденост: наличие на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС; наличие на причинени на ищеца неимуществени вреди, състоящи се в негативни преживявания, чувство на незащитеност, малоценност, обреченост, безпомощност, както и влошаване на физическото му здраве; причинна връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилите вредоносни резултат.

Деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (по аргумент от чл. 154, ал. 1 ГПК, вр. чл. 144 АПК) е да проведе главно и пълно доказване на осъществено нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. Доказването на настъпването на неимуществени вреди, за които нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС е въвела оборима презумпция, не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно. Тази оборима презумпция се простира и върху третия елемент на фактическия състав на деликтната отговорност – причинна връзка между

нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат.

В съответствие с нормата на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. Алинея 2 на същата норма предвижда, че за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Съдът е приложил правилно правилата за разпределение на доказателствената тежест, приемайки, че в случая не са доказани противоположни действия на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията/ нейните служители. В мотивите си първоинстанционният съд е анализирал подробно твърденията на ищеца и събраните доказателства, като обосновано е приел, че храната не е допусната, поради отказа на майката на ищеца, тази храна да бъде проверена, както и че е било осигурено място за изчакване.

В допълнение следва да се посочи, че дори да бе установено, че не е допуснат разрешен хранителен продукт – вакуумирано филе "М." еднократно и че майката на ищеца е чакала с час по-дълго от обикновено за свиждане, поради неспазването на графикът, не може да се приеме, че е имало натрупване от неприятни изживявания, които да представляват нечовешко и унизително отнасяне по смисъла на чл.3 от Конвенцията за защита правата на човека. В решение по делото "Г. срещу България" от 15.12.2005 г. е прието, че "спорното отношение не достига изискваната минимална тежест, за да попадне в приложното поле на въпросната разпоредба", предвид относително кратката му продължителност".

Въз основа на гореизложените съображения, настоящият съдебен състав на касационната инстанция преценява обжалваното решение, с което е отхвърлен предявеният иск като правилно, поради което следва да бъде оставено в сила.

Неправилно е решението на административния съд в частта му, в която ищецът е осъден да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение. По този въпрос, съдът е приложил неправилно материалния закон. Производството по делото е водено по специалния ред по чл. 284 от ЗИНЗС, като в ал. 2 от същата разпоредба не е предвидено заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи. В този смисъл е и практиката на ВАС (Решение № 9180 от 17.06.2019 г. на ВАС по адм. д. № 9806/2018 г., III о., Решение № 118 от 7.01.2020 г. на ВАС по адм. д. № 10428/2018 г., III о., и мн. др.) и преобладаващата практика на АССГ.

По изложените съображения, Върховният административен съд, в настоящия състав, счита, че решението в частта, в която ищецът е осъден да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение като неправилно, следва да се отмени.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал. 2 и чл. 222, ал. 1 от АПК, вр. с чл. 285,

ал.1 ЗИНЗС, Административен съд София-град, XXII касационен състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 7767 от 21.12.2021 г., постановено по адм. д. № 666 по описа на Административен съд София-град за 2021 г., в частта му, в която Н. П. Р. е осъден да заплати на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", юрисконсултско възнаграждение в размер на 100, 00 лева, И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ искането на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" към Министерство на правосъдието, [населено място] за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата му част.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: